

BeleidsVisie

Druk van de ketel halen

Sinds de coronapandemie volgen de ontwikkelingen elkaar in een razend tempo op. Dit komt natuurlijk mede door de oorlog in Oekraïne. Veel zekerheden zijn onzeker geworden en het woord crisis kun je tegenwoordig op elk onderwerp loslaten. Of het nu gaat om energie, brandstof, materiaal, woning, stikstof of de arbeidsmarkt. Op al deze thema's zit spanning en dat zorgt voor veel problemen.

Naast de energie- en brandstofprijzen gaat het de laatste weken vooral over de arbeidsmarkt. Overall is de personeelskrapte merkbaar en dat zorgt ervoor dat veel dienstverlening onder druk staat. Overall zijn werknemers nodig en vaak wordt naar de arbeidsvoorwaarden gewezen. Dat is absoluut een belangrijke basis die op orde moet zijn, maar wat mij betreft niet het enige. Er moet aandacht zijn en blijven voor het opleiden van vakmensen. Natuurlijk veranderen beroepen en de benodigde vaardigheden, maar dat wil niet zeggen dat opleiden minder belangrijk wordt. Voor onze sector is het mbo

de basis en is het duaal opleiden dé manier om vakmensen beroepsgericht op te leiden. Als sector doen we daar zelf veel aan en dat moet misschien nog wel meer worden, maar de ondersteuning van de overheid is onmisbaar. Daarom moet de subsidie praktijkleren blijven zodat bedrijven die duaal opleiden, gestimuleerd blijven om dit te doen.

Daarnaast moet er meer aandacht komen voor (arbeids) productiviteit. Het aantal vakmensen is niet oneindig, daarom moet de productiviteit in bedrijven omhoog om internationaal te kunnen blijven concurreren. Daarom pleiten wij voor de zogeheten Mkb-boosterregeling die bedrijven, die willen investeren in productie-innovatie, op gang helpt zodat ze innovatief kunnen blijven produceren in Nederland. En dat is nodig in een wereld waar globalisering zijn langste tijd gehad lijkt te hebben.

Met deze twee kanten van dezelfde medaille kan de arbeidsmarkt weer worden

vlot getrokken in de mkb-maakindustrie. Dat haalt tenminste de druk van één uitdaging af.

Jos Kleiboer
Directeur Beleid
Koninklijke Metaalunie

In deze editie

Rekenmethodiek CO2-reductie riskant experiment

Pak onnodige winstderving door trage procedures aan

Nieuw certificatieschema kerndeskundigen RI&E onwerkbaar

Gebruik gezond verstand bij het effectief digitaliseren van bedrijfsprocessen

Snel verlengen must voor mkb-maakbedrijven

Mkb-booster stimuleert productie-innovatie

Antidumpingheffing staal zet mkb-maakbedrijven op slot

Eerst pilots bij overheidsgebouwen

Rekenmethodiek CO₂-reductie riskant experiment

Gerard Wyfker

Beleidssecretaris Milieu en Energie
wyfker@metaalunie.nl

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) pleit ervoor om bij het berekenen van de terugverdientijd van CO₂-reducerende maatregelen niet langer te rekenen met de actuele prijzen. In plaats daarvan zou gerekend moeten worden met de energieprijzen van de toekomst, gebaseerd op futures/ prijsvoorspellingen.

Koninklijke Metaalunie vindt dat, zeker nu, een riskant experiment en wijst het om die reden af. Mocht het kabinet tóch gecharmeerd zijn van het idee dan adviseert Metaalunie om eerst een pilot uit te voeren bij overheidsgebouwen en gebouwen van NVDE-leden.

Ondernemers in de mkb-maakindustrie nemen al vanaf de start deel aan de verplichting om alle in vijf jaar terug te verdienen energiebesparende maatregelen te treffen, gebaseerd op de Erkende Maatregellijsten Energiebesparing (EML). Met de tweede tranche zijn de lijsten geactualiseerd en is de informatieplicht daaraan toegevoegd. Het is een goede zaak dat de derde tranche niet langer als insteek energiebesparing heeft, maar CO₂-reductie is. Positief is ook dat de lijst met besparende maatregelen wordt uitgebreid met maatregelen die betrekking hebben op het duurzaam opwekken van energie. Ook zijn we verheugd dat de lijsten en de informatieplicht nu eindelijk ook gaan gelden voor grotere, vergunningplichtige bedrijven en ETS-bedrijven.

Metaalunie staat echter uitgesproken kritisch

tegenover het pleidooi van de NVDE om bij het berekenen van de terugverdientijd van CO₂-reducerende maatregelen niet langer te rekenen met de actuele prijzen, maar met de energieprijzen van de toekomst (gebaseerd op futures/ prijsvoorspellingen). Ondernemers in de mkb-maakindustrie hebben de afgelopen jaren op basis van de steeds vernieuwde lijsten investeringen gedaan in energiebesparende maatregelen. In de praktijk lieten die investeringen zich niet altijd binnen vijf jaar terugverdienen. In alle gevallen gingen zij ten koste van de liquiditeit en solvabiliteit op middellange termijn. Nu wordt de sector geconfronteerd met de grondstoffen- en energiecrisis. De actuele energieprijzen zijn exorbitant hoog en de derde tranche EML-lijst zal daardoor al maatregelen bevatten die voorheen buiten de boot vielen. Een experiment om nog eens, in een uiterst onzekere markt, met futures te rekenen kan de sector zich niet veroorloven.

Mochten politici tóch gecharmeerd zijn van het NVDE-idee dan stelt Metaalunie voor om eerst een pilot uit te voeren bij de overheidsgebouwen en de gebouwen van de leden van de NVDE. Goed voorbeeld doet immers goed volgen. De ondernemers in de duurzame energiesector krijgen dan wel het collegiale advies om bij de overheid renteloze leningen en/of borgstellingen te bedingen die kwijtgescholden worden bij prijsdalingen en oplopende terugverdientijden. De futures zouden op dat moment overigens weer dalen. Daarmee ook de omvang van de lijst?

Nederlandse economie concurrerender?

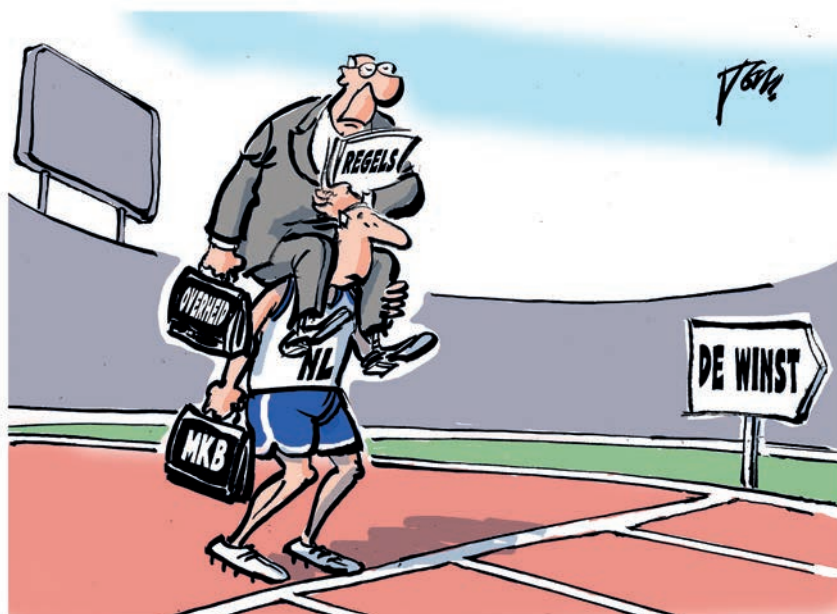
Pak onnodige winstderving door trage procedures aan

Derk Jan Meijer

Beleidssecretaris Deregulering
meijer@metaalunie.nl

Er zit een belangrijke lacune in de definitie van regeldruk, die slecht is voor onze internationale concurrentiepositie. Wat is het geval: winstderving valt namelijk buiten de definitie van regeldruk en dus ook buiten de aanpak van regeldruk. En dat is een gemiste kans die snel hersteld moet worden, zo vindt Koninklijke Metaalunie.

Om concurrerend te blijven, moeten bedrijven marktkansen grijpen en soms ook productieprocessen hiervoor wijzigen en bedrijfsvastgoed vergroten. Veel van deze wijzigingen en uitbreidingen passen niet binnen het bestemmingsplan (door bijvoorbeeld gering bouwblok, bouwpercentage of conserverende bestemming qua type toegelaten bedrijven). Zelfs op bedrijventerreinen aan de rand van de stad, waar je zou mogen verwachten dat het bestemmingsplan ruimere bebouwing en bestemmingen zouden moeten toestaan. In zo'n geval is het mkb overgeleverd aan de - al dan niet aanwezige - bereidheid van de gemeente om snel het bestemmingsplan aan te passen en zo nodig een omgevingsvergunning voor het bouwen af te geven. Voor deze veel voorko-

mende bedrijfssituaties kent de wet geen harde toestemmingsstermijn en de ondernemer is bovendien onzeker of zij/hij uiteindelijk de vergunning/toestemming krijgt. De informele procedure duurt daarbij vaak nog veel langer dan de formele procedure van (ruim) 26 weken. Al die tijd lopen de kosten in de vorm van winstderving op voor de ondernemer, omdat de trage procedures verhinderen dat zij/hij snel kan anticiperen op gewijzigde marktkansen. Buitenlandse concullega's lijken aanmerkelijk minder last te hebben van dit soort trage besluitvorming. De Omgevingswet gaat dit probleem niet oplossen.

Ook bij andere vergunningen (zoals o.a. milieuvergunning, aansluitvergunning op het elektriciteitsnetwerk en natuurvergunningen) lopen expanderende bedrijven tegen dezelfde grote winstderving aan door zeer trage vergunningprocedures (formeel en informeel) en daar bovenop onzekere uitkomsten. De definitie van regeldruk moet dan ook uitgebreid worden met winstderving. Bij de aanpak van regeldruk moet ook stevig worden ingezet op terugdringen van winstderving door trage procedures. De grote maatschappelijke waarde van het mkb neemt hierdoor alleen maar toe.

Maak gezond en veilig werken laagdrempeliger en niet ingewikkelder

Nieuw certificatieschema kern- deskundigen RI&E onwerkbaar

Debbie van Motman

Beleidsmedewerker arbo
motman@metaalunie.nl

De invoering per 1 juli 2022, van het nieuwe certificatieschema voor kerndeskundigen voor de toetsing van de RI&E leidt tot hogere kosten en meer administratieve regeldruk voor het mkb. Hierdoor neemt het aantal bedrijven met een RI&E naar verwachting af en zal er daarmee ook minder aandacht zijn voor veilig en gezond werken. Metaalunie noemt de invoering dan ook 'onwerkbaar'.

Een gezonde en veilige werkomgeving voor medewerkers in de mkb-maakindustrie is van groot belang. Werkgevers nemen hierin hun verantwoordelijkheid en die begint bij het uitvoeren van de wettelijk verplichte Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Om ondernemers hierbij te ondersteunen, heeft Metaalunie de erkende branche RI&E Metaalbewerking ontwikkeld. Voor bedrijven met minder dan 25 medewerkers en die vallen

onder de cao Metaalbewerkingsondernemingsbedrijf hoeven die niet getoetst te worden. Voor bedrijven die hun RI&E wel moeten laten toetsen, wijzigt de toetsing vanaf 1 juli 2022. Waar in de huidige situatie veelal wordt volstaan met toetsing door één kerndeskundige, moet vanaf 1 juli in vrijwel alle gevallen de toetsing door drie kerndeskundigen met verschillende expertises worden uitgevoerd. Dit leidt voor bedrijven tot een forse toename van kosten en werk.

Daarnaast worden bij de toetsing aanvullende en bovenwettelijke eisen gesteld aan de criteria waaraan een RI&E moet voldoen. Deze eisen zijn voor een gemiddeld mkb-bedrijf disproportioneel en maken het uitvoeren van een RI&E onnodig complex. Het meerjarenprogramma RI&E heeft tot doel dat meer bedrijven de RI&E naleven, waarbij is gebleken dat vereenvoudiging van het instrument hiertoe zal bijdragen. Met het nieuwe certifica-

tieschema wordt juist het tegenovergestelde bewerkstelligd en zal eerder sprake zijn van een afname dan van een toename van het aantal bedrijven met een RI&E. Hiermee neemt ook het veiligheidsbewustzijn binnen bedrijven af, hetgeen afbreuk doet aan de veiligheid en gezondheid van medewerkers.

Ondernemers zijn gebaat bij een RI&E waarbij de prioritairere risico's inzichtelijk worden gemaakt en zij op basis hiervan een realistisch en haalbaar plan van aanpak kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Als het streven is dat in bedrijven veilig en gezond wordt gewerkt en wetgeving beter wordt nageleefd, maak het dan laagdrempeliger en niet ingewikkelder: daar wordt iedereen beter van!

Digitalisering is niet dé toverstaf

Gebruik gezond verstand bij het effectief digitaliseren van bedrijfsprocessen

Digitalisering lijkt de toverstaf voor alle nieuwe ontwikkelingen en dé oplossing voor alle problemen. Voor een mkb-maakbedrijf is door het automatisch bijhouden van productiefouten en hier automatisch op te sturen digitalisering een belangrijk hulpmiddel om je productie te optimaliseren. Maar digitalisering wordt te vaak als een soort wonderzalf aan de man gebracht. Computersystemen, netwerken, robots en 'geïntegreerde' machines worden werkplaatsen en kantoren in gesleept, terwijl de doelstelling om digitalisering te gebruiken als middel om efficiënter en effectiever te produceren uit beeld is verdwenen.

Ondernemen begint met het stellen van een doel. Hierna volgt de strategie waarbij gekozen wordt welke middelen het meest effectief zijn om het doel te behalen. In deze tijd levert krapte op de arbeidsmarkt voor bijna alle bedrijven een bedrei-

ging op om de doelstellingen te halen. Als je in staat wordt gesteld met minder mensen dezelfde of meer productie te realiseren, verminder je dat. Een belangrijk middel is processen niet meer door mensenhanden en mensenbreinen te laten doen, maar door digitaal aangestuurde systemen.

Het begint dan (dus) met van te voren te bedenken wát er geautomatiseerd of gerobotiseerd kan worden. Hierna kijk je wat dit oplevert en wat dit kost. Ook digitale systemen moeten gevoed en onderhouden worden. Pas dan weet je of het zinvol is om volgende stappen te zetten. Er is veel mogelijk op digitaal gebied en het ontwikkelt zich razendsnel. Bedrijven passen zich daardoor voortdurend aan naar de nieuwe mogelijkheden. Digitalisering is niet de toverstaf die alles van het ene naar het andere stadium brengt. Digitalisering moet

een werkproces worden in de bedrijven die een continue alertheid en aanpassing vergt. In het werkproces wordt, als het goed is, een continue afweging gemaakt van de nieuwe mogelijkheden in relatie tot de effectiviteit en toepasbaarheid in het bedrijf.

Sommige bedrijven zijn al zover, maar nog lang niet alle. Digitalisering blijft voorlopig op nummer 1 staan om aan te pakken: door bedrijven, voor overheden en voor het Metaalunie initiatief Teqnow en Smart Industry. Maar dan wel op de maat en schaal van de bedrijven. Eén fout moeten we met elkaar niet maken: het is geen toverkunst. Het effectief digitaliseren van bedrijfsprocessen is vooral gewoon gezond verstand.

Rard Metz
Programmamanager
Smart Industry & Teqnow
metz@metaalunie.nl

Subsidie Praktijkleren

Snel verlengen must voor mkb-maakbedrijven

De huidige Subsidie Praktijkleren (SPL) loopt tot en met studiejaar 2021/2022. Het ministerie van OCW evalueert de regeling en pas na de zomer wordt formeel bekend of de regeling verlengd wordt en zo ja in welke vorm. Dat biedt geen zekerheid voor bedrijven die voor het komende schooljaar een bbl'er in dienst nemen en dat is wel van belang. Verlenging dient daarom met voorrang plaats te vinden.

We staan aan de vooravond van weer een verlenging van de SPL per 1 januari 2023. De behoefte aan de SPL bij bedrijven was nog nooit zo hoog. Door de krapte op de arbeidsmarkt willen meer erkende leerbedrijven zelf studenten en zij-instromers opleiden en de kosten ervan zijn zeker voor een mkb-maakondernemer hoog. Eerder deed het onderzoeksbureau SEO-onderzoek naar de bbl, algemeen en voor metaal in het bijzonder. De SPL blijkt slechts een tegemoetkoming voor bedrijven voor begeleidingskosten. De € 2700,- maximaal is bij lange na niet dekkend. Buiten de loonkosten kost het opleiden een ondernemer tussen de € 12.000,- - 14.000,- per jaar. De overheid is zelf de grootste spekkoper van de SPL berekende SEO. De verhouding tussen de kosten voor de SPL en de opbrengsten voor de overheid zijn 1:5.

Koninklijke Metaalunie vindt dat SPL een belangrijke regeling is om het voor bedrijven betaalbaar en aantrekkelijk te maken om studenten te begeleiden tijdens hun opleiding op de werkplek, maar er zijn wel aanpassingen nodig. De SPL moet breder toepasbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig zijn, zodat, zeker in deze krappe arbeidsmarkt, bedrijven zich kunnen blijven inzetten bij scholing van studenten. Met hun actuele kennis dragen bedrijven zo bij aan de maatschappelijke oplossingen van de toekomst.

Daarom wil Metaalunie dat de SPL uitgebreid wordt naar alle techniekrichtingen in het voortgezet onderwijs en het beschikbaar wordt voor funderende technische scholing op de werkplek. Ook moeten de doelgroepen van de SPL uitgebreid worden naar omscholingstrajecten richting tekortsectoren. Het budget zou oprekt moeten worden zodat bedrijven kunnen rekenen op een vast bedrag, passend bij hun inzet. En last, but not least: Verleng de regeling zo snel mogelijk voor de periode na 2022 voor minimaal vijf jaar om bedrijven duurzaam te kunnen blijven betrekken bij de uitvoering en invulling van het onderwijs.

Anne Marie Heij
Beleidssecretaris Onderwijs
heij@metaalunie.nl

Innovatie versnellen en (arbeids)productiviteit verhogen mkb-maakindustrie

Mkb-booster stimuleert productie-innovatie

Jos Kleiboer

Directeur Beleid
Koninklijke Metaalunie

Er moet een apart stimuleringsprogramma voor productie-innovatie in het mkb ontwikkeld worden. Deze zogeheten Mkb-booster is noodzakelijk om de (arbeids)productiviteit van de mkb-maakindustrie te verhogen en de innovatie te versnellen. Dit is de belangrijkste conclusie van een in opdracht van Koninklijke Metaalunie door Berenschot uitgevoerd onderzoek naar hoe productie-innovatie voor het mkb in de maakindustrie een nadrukkelijker plek kan krijgen binnen het innovatiebeleid van de overheid.

Het innovatiebeleid vanuit de overheid is in de praktijk te veel gericht op het ondersteunen van de ontwikkeling van nieuwe producten en productietechnologieën. De 32 bestaande stimuleringsregelingen vanuit de overheid sluiten onvoldoende aan bij de situatie en wensen van maakbedrijven. Voor het mkb is er vooral ook innovatiewinst en daarmee ook verhoging van arbeidsproductiviteit (extra belangrijk door de enorme krapte op de arbeidsmarkt) te behalen door het toepassen van al bestaande moderne productie- en procestechologie. Kortom, op het vlak van productie-innovatie.

De Mkb-booster is een gerichte aanpassing van de MIT-regeling onder verantwoordelijkheid van EZK, waarbij adviseurs en coaches betaald worden die kosteloos een mkb-ondernemer kunnen adviseren en ondersteunen. Ondersteuning vindt onder andere plaats op het verschaffen van inzicht in mogelijkheden van moderne productie-technologische oplossingen. Ook ondersteunt de Mkb-booster het begeleiden bij het opstellen van een strategie en een plan van aanpak voor de invoering van deze oplossingen. Daarnaast is de Mkb-booster inzetbaar voor haalbaarheidsonderzoeken naar

de aanschaf van voor de ondernemer nieuwe technologie en voor het ontwikkelen van de benodigde kennis bij medewerkers. Verder helpt de Mkb-booster bij het adviseren over de implementatie van moderne productietechnologieën.

Metaalunie roept de Tweede Kamer op om de minister van EZK aan te sporen om de Mkb-booster op te nemen in het innovatie stimuleringsinstrumentarium.

Daarmee heeft EZK eindelijk een concreet instrument in handen om productie-innovatie voor het mkb op te pakken.

Marges verder onder druk

Antidumpingheffing staal zet mkb- maakbedrijven op slot

Hoewel Koninklijke Metaalunie niet principieel tegen antidumpingbeleid van de EU is, zijn de gevolgen van de antidumpingheffing disproportioneel. De maatregelen zijn niet alleen medeverantwoordelijk voor onaanvaardbare prijsstijgingen van staal, maar ook de beschikbaarheid ervan.

Mkb-maakbedrijven die toch al meer moeite hebben om de prijsstijgingen door te belasten naar hun klanten, zien hun marges verder onder druk komen te staan. Maar ook het productieproces zelf dreigt stil te komen liggen door simpelweg onvoldoende beschikbaarheid van bepaalde materialen. Door de Oekraïne-crisis verergerd het probleem alleen maar verder, doordat import van staal uit Rusland (goed voor

23% van de Europese staalimport) niet meer mag en import van staal uit Oekraïne niet meer lukt, omdat de Oekraïners gedwongen zijn hun productie te stoppen.

De antidumpingheffing is niet de enige oorzaak van de materiaalproblematiek. Ook de geopolitieke spanningen en de coronapandemie zijn daarvan de schuld. Maar de antidumpingheffing is er wel eentje waar Europa het sterkst zelf de touwtjes in handen heeft. Metaalunie roept daarom het kabinet op om in het belang van de mkb-maakindustrie in Nederland de antidumpingheffing in Europa van tafel te krijgen.

Paul Verlinden

Beleidssecretaris

Internationaal Ondernemen
verlinden@metaalunie.nl

Koninklijke Metaalunie is met bijna 15.000 leden de grootste ondernemersorganisatie voor het MKB-metaal. De leden hebben samen een omzet van 30 miljard euro en bieden werkgelegenheid aan ruim 180.000 mensen.

**koninklijke
metaalunie**

**De Ondernemersorganisatie
voor het MKB-metaal**

Einsteinbaan 1
3439 NJ Nieuwegein

info@metaalunie.nl
www.metaalunie.nl
Telefoon 030 - 605 33 44